Eiropas Parlaments
2019-2024

LESD
Sesijas dokuments

B9-0341/2022

29.6.2022

REZOLŪCIJAS PRIEKŠLIKUMS

iesniegts, noslēdzot debates par Padomes un Komisijas paziņojumiem

saskaņā ar Reglamenta 132. panta 2. punktu

par valstu veto tiesībām, kas negatīvi ietekmē globālo nodokļu nolīgumu (2022/2734(RSP))

José Gusmão, Manon Aubry, Martin Schirdewan
grupas "The Left" vārdā

B9-0341/2022

Eiropas Parlamenta rezolūcija par valstu veto tiesībām, kas negatīvi ietekmē globālo nodokļu nolīgumu
(2022/2734(RSP))

Eiropas Parlaments,

– ņemot vērā Līguma par Eiropas Savienības darbību (LESD) trešo daļu un 116. pantu,

– ņemot vērā Līguma par Eiropas Savienību (LES) 20. pantu,

– ņemot vērā Ekonomiskās sadarbības un attīstības organizācijas (ESAO)/G20 nodokļu bāzes samazināšanas un peļņas novirzīšanas (*BEPS*) jomā izveidotā iekļaujošā satvara paziņojumu "Divu pīlāru risinājums, lai risinātu nodokļu problēmas, kas izriet no ekonomikas digitalizācijas", kuram 2021. gada 4. novembrī pievienojās un par kuru vienojās 137 no 141 locekļiem,

– ņemot vērā Komisijas priekšlikumu Padomes direktīvai par globāla minimāla nodokļu līmeņa nodrošināšanu starptautiskām grupām Savienībā (COM(2021)0823),

– ņemot vērā Parlamenta 2022. gada 19. maija nostāju par priekšlikumu Padomes direktīvai par globāla minimāla nodokļu līmeņa nodrošināšanu starptautiskām grupām Savienībā[1],

– ņemot vērā ES Nodokļu novērošanas centra 2021. gada 25. oktobra analīzi "Globālas minimālās nodokļa likmes ietekme uz ieņēmumiem: aplēses par katru valsti",

– ņemot vērā Polijas Ekonomikas institūta 2020. gada janvāra pētījumu "Nodokļu netaisnība Eiropas Savienībā: ceļā uz lielāku solidaritāti cīņā pret izvairīšanos no nodokļu maksāšanas",

– ņemot vērā Reglamenta 132. panta 2. punktu,

A. tā kā 2021. gada 8. oktobrī 136 no 140 ESAO/G20 *BEPS* jomā izveidotā iekļaujošā satvara dalībvalstīm vienojās par starptautiskās nodokļu sistēmas reformu saskaņā ar divu pīlāru risinājumu, lai risinātu problēmas, kas izriet no ekonomikas digitalizācijas, un ierobežotu konkurenci attiecībā uz uzņēmumu ienākuma nodokli, ieviešot globālu minimālo nodokļa likmi 15 % apmērā;

B. tā kā 2020. gadā tikai sešās ES dalībvalstīs faktiskā likme bija zemāka par 15 %;

C. tā kā pēc vairākām sarunu kārtām saistības tika samazinātas zem sākotnēji ierosinātās 21 % likmes;

D. tā kā globālās minimālās nodokļu likmes ieviešana saskaņā ar iepriekš minēto divu pīlāru reformu nozīmētu, ka valstis katru gadu iekasētu jaunus ieņēmumus aptuveni

[1] Pieņemtie teksti, P9_TA(2022)0216.

150 miljardu USD apmērā[2];

E. tā kā ES viena pati varētu palielināt uzņēmumu ienākuma nodokļa ieņēmumus par aptuveni 64 miljardiem EUR gadā, piemērojot uzņēmumu ienākuma nodokļa minimālo faktisko likmi 15 % apmērā saskaņā ar šā globālā nolīguma II pīlāru[3];

F. tā kā saskaņā ar neatkarīgu pētījumu aplēsēm ES 25 % likme bez izņēmumiem ļautu iekasēt 234 miljardus EUR[4];

G. tā kā uz nodokļu jautājumiem Savienībā attiecas īpaša likumdošanas procedūra, par ko lēmumu vienprātīgi pieņem Padome;

H. tā kā visas ESAO un G20 valstis, tostarp visas 27 ES dalībvalstis, 2021. gada oktobrī atzinīgi novērtēja vienošanos reformēt starptautiskos nodokļu noteikumus;

I. tā kā, neraugoties uz šo apņemšanos, ES direktīvas pieņemšana, lai atbalstītu un īstenotu šā starptautiskā nolīguma otro pīlāru (II pīlāra direktīva), trīs reizes nav izdevusies Padomes Ekonomikas un finanšu lietu padomes (*ECOFIN*) sastāvā, jo nav panākta vienprātība;

J. tā kā Polija un pēdējā laikā Ungārija ir izmantojusi savas veto tiesības, lai nepieļautu II pīlāra direktīvas pieņemšanu, lai gan to atbalstīja visas pārējās 26 dalībvalstis;

K. tā kā Ungārija, neraugoties uz to, ka tā ir piekritusi direktīvas īstenošanai iepriekšējās *ECOFIN* sanāksmēs, atsaucās uz savām veto tiesībām 2022. gada jūnija *ECOFIN* sanāksmē pēc tam, kad Polija atsauca savu ieilgušo veto;

L. tā kā publiskie ieņēmumi, kas izriet no II pīlāra direktīvas īstenošanas ES, būtu īpaši svarīgi saistībā ar karu Ukrainā un tā ekonomiskajām un sociālajām sekām ES, kā arī saistībā ar nepieciešamību nodrošināt nodokļu taisnīgumu un ekonomikas atveseļošanos pēc pandēmijas, pamatojoties uz pāreju uz klimatneitralitāti,

Vispārīgi apsvērumi

1. apgalvo, ka spēkā esošie starptautiskie nodokļu noteikumi ir lielā mērā novecojuši un nespēj risināt arvien pieaugošās ekonomikas digitalizācijas problēmas un efektīvi ierobežot nodokļu nemaksāšanu un apiešanu; apgalvo, ka ir steidzami jāreformē noteikumi, pieņemot ESAO/G20 globālo nodokļu nolīgumu, lai starptautiskās, ES un valstu nodokļu sistēmas būtu piemērotas jaunajiem 21. gadsimta ekonomiskajiem, sociālajiem un tehnoloģiskajiem izaicinājumiem;

2. ar lielām bažām atzīmē, ka pēdējo desmitgažu laikā attīstītajās ekonomikās uzņēmumu ienākuma nodokļa likmju ziņā vērojama pastāvīga cīņa par zemākajām likmēm; uzsver ES uzņēmumu ienākuma nodokļa vidējo likmju kraso samazināšanos no 33,3 % 2000. gadā līdz 22,7 % 2020. gadā[5]; atkārtoti uzsver, ka steidzami jānosaka uzņēmumu

[2] https://www.oecd.org/tax/international-community-strikes-a-ground-breaking-tax-deal-for-the-digital-age.htm.
[3] https://www.taxobservatory.eu/wp-content/uploads/2021/10/Note-2-November-2021-1.pdf.
[4] https://www.taxobservatory.eu/wp-content/uploads/2021/10/Note-2-November-2021-1.pdf.
[5] https://tradingeconomics.com/euro-area/corporate-tax-rate.

ienākuma nodokļa minimālā likme, ieviešot minimālo faktisko likmi 15 % apmērā saskaņā ar globālā nodokļu nolīguma II pīlāru;

3. uzsver, ka spēkā esošie nodokļu noteikumi un neatbilstības starp nodokļu noteikumiem dažādās dalībvalstīs un ārpus tām, kā arī starptautiskās sadarbības trūkums cita starpā ļauj starptautiskajiem uzņēmumiem iesaistīties agresīvā nodokļu plānošanā, kas ievērojami samazina to faktiskās nodokļu likmes; atgādina, ka šī situācija arī rada mazajiem un vidējiem uzņēmumiem (MVU) ievērojamus konkurences traucējumus, jo tie maksā daudz augstākas faktiskās nodokļu likmes nekā starptautiskie uzņēmumi, un tas ir nepieņemami;

4. pauž nožēlu par to, ka zaudējumi, kas rodas, izmantojot starptautiskus darījumus, lai apietu un nemaksātu nodokļus, atņem ES dalībvalstīm 170 miljardus EUR gadā[6];

5. uzsver savu nesen pieņemto nostāju attiecībā uz II pīlāra direktīvu, kurā pausts aicinājums to ātri īstenot līdz 2023. gada janvārim;

6. uzsver, ka starptautiskais nolīgums attiecas tikai uz 10–15 % starptautisko uzņēmumu un ka nolīgumā iekļautie izņēmumi un atkāpes ļauj vēl vairāk apiet un nemaksāt nodokļus; turklāt uzsver, ka nodokļu nemaksāšana un apiešana ir dinamiska; aicina Komisiju turpināt atjaunināt attiecīgos tiesību aktus, lai labāk risinātu šo svarīgo jautājumu;

Pašreizējais lēmumu pieņemšanas process un valstu veto tiesību ietekme

7. uzsver, ka vienprātīgs balsojums Padomē par nodokļu politiku neveicina pārmaiņas, kas vajadzīgas pašreizējo problēmu risināšanai; pauž nožēlu, ka pašreizējā situācija bieži noved pie kavēšanās un progresa trūkuma nodokļu noteikumu saskaņošanā visā Savienībā, kas nāktu par labu visiem;

8. ar dziļām bažām uzsver, ka valstu veto tiesības ir pastāvīgi kavējušas progresu daudzās svarīgās nodokļu jomās, un tādēļ Padomē ir bloķēti tādi priekšlikumi kā kopējā konsolidētā uzņēmumu ienākuma nodokļa bāze (KKUINB), Procentu un honorāru maksājumu direktīvas pārskatīšana, Rīcības kodeksa attiecībā uz uzņēmējdarbības nodokļiem reforma un tagad II pīlāra direktīva;

9. pauž nožēlu par to, ka konkrētas dalībvalstis savas veto tiesības izmanto kā ieroču nodokļu jomā, lai gūtu ieguvumus, panāktu piekāpšanos un īstenotu citas individuālas intereses jomās, kas nav saistītas ar nodokļiem; uzsver, ka šādu veto tiesību pastāvēšana rada risku, ka varētu tikt saglabāta kaitīga nodokļu prakse un sociālā netaisnība, kas apdraud Savienības spēju efektīvi darboties, veicināt vienlīdzīgus konkurences apstākļus un aizsargāt savu iedzīvotāju un MVU intereses;

Ieteikumi rīcībai un reformas jomas

10. aicina Ungāriju nekavējoties izbeigt bezjēdzīgo globālā nodokļu nolīguma bloķēšanu Padomē; pauž nožēlu par to, ka viena dalībvalsts ir spējīga gan bloķēt šādu vēsturisku nolīgumu, gan turēt pārējās 26 dalībvalstis par ķīlniecēm cīņā par lielāku taisnīgumu

[6] https://pie.net.pl/wp-content/uploads/2018/07/PIE_Report_Tax_Havens_EU.pdf.

nodokļu jomā;

11. atkārtoti aicina Komisiju atturēties no Ungārijas valsts ekonomikas atveseļošanas plāna apstiprināšanas, kamēr tā nav pilnībā izpildījusi visus Eiropas pusgada konkrētām valstīm adresētos ieteikumus par tiesiskumu un īstenojusi visus attiecīgos Eiropas Savienības Tiesas un Eiropas Cilvēktiesību tiesas spriedumus;

12. aicina Komisiju izmantot LESD 116. pantā paredzēto procedūru par konkrētiem nodokļu politikas virzieniem, piemēram, lai atteiktos no vienprātības prasības gadījumos, kad Komisija konstatē, ka atšķirības normatīvajos vai administratīvajos aktos dalībvalstīs rada konkurences apstākļu izkropļojumu iekšējā tirgū; šajā sakarā mudina dalībvalstis šo iemeslu dēļ šajās jomās pāriet no vienprātības principa uz kvalificēta balsu vairākuma principu; šajā sakarā atgādina *Ursula Von der Leyen* manifestu, kad viņa kandidēja uz Komisijas priekšsēdētāja amatu, kurā bija ietverta apņemšanās "izmantot Līgumos paredzētās klauzulas, kas ļauj ar koplēmuma procedūru pieņemt priekšlikumus par nodokļiem, par kuriem Padomē pieņemts lēmums ar kvalificētu balsu vairākumu";

13. aicina Komisiju no jauna iesniegt priekšlikumu par pāreju no vienprātības principa uz kvalificētu balsu vairākumu vairākās nodokļu jomās, jo īpaši, ja tas ir nepieciešams, lai apkarotu krāpšanu nodokļu jomā, nodokļu apiešanu un nodokļu nemaksāšanu, kā arī ar nodokļiem saistītos pasākumos, kas attiecas uz mūsu vides aizsardzību un klimatneitralitātes mērķa sasniegšanu līdz 2050. gadam, izmantojot Eiropas zaļo kursu; atgādina bijušā Komisijas priekšsēdētāja *Jean Claude Juncker* 2018. gada runu par stāvokli Savienībā, kurā viņš aicināja ieviest kvalificēta balsu vairākuma sistēmu nodokļu jautājumos;

14. aicina Komisiju turpināt apsvērt, vai būtu lietderīgi īstenot globālo nodokļu nolīgumu, izmantojot LES 20. pantā noteikto ciešākas sadarbības procedūru; turklāt aicina Komisiju izpētīt iespēju izveidot mehānismu ciešākas sadarbības piemērošanai gadījumos, kad trīs vai mazāk dalībvalstis bloķē tādu nodokļu pasākumu īstenošanu, kuru mērķis ir nodrošināt taisnīgumu nodokļu jomā, apkarot krāpšanu nodokļu jomā un nodokļu apiešanu un nemaksāšanu, kā arī aizsargāt vidi;

15. atgādina, ka nodokļu likme 15 % apmērā ir absolūts minimums, un mudina dalībvalstis rīkoties plašāk un pieņemt augstāku nodokļu likmi, lai izvairītos no sacensības par zemākajām likmēm, saskaņojot nodokļu likmes 15 % apmērā; atzīmē, ka tas var tikai palīdzēt nākotnē panākt vērienīgākus daudzpusējus nolīgumus;

16. uzsver, ka situācijā, kad ASV bloķē starptautisko nolīgumu, neīstenojot leģislatīvu aktu, Daudzpusējā konvencija (*MLC*), kas paredz visu digitālo pakalpojumu nodokļu un citu attiecīgu līdzīgu pasākumu atcelšanu un atlikšanu līdz 2023. gada 31. decembrim, vairs nebūs iespējama un pēc tam būtu jāatceļ;

17. uzsver, ka dalībvalstis drīkst likumīgi pieņemt pasākumus, lai aizstāvētu savas nodokļu bāzes, piemēram, izmaksu neatskaitāmību, nodokļu ieturēšanas pasākumus, atbrīvojuma no dalības ierobežošanu un īpašas dokumentācijas prasības, it sevišķi attiecībā uz iekšējo cenu noteikšanu;

18. uzsver, ka jaunākie pētījumi liecina, ka Procentu un honorāru maksājumu direktīva (*IRD*) un Mātesuzņēmumu un meitasuzņēmumu direktīva ļauj dalībvalstīm izmantot pasīvo

ienākumu neapliekamās plūsmas, lai sasniegtu trešo valstu jurisdikcijas ar zemiem vai nulles nodokļiem; turklāt uzsver, ka abas minētās direktīvas var uzņēmumiem sniegt stimulu izveidot līdzdalības struktūras dalībvalstīs ar ļoti zemiem nodokļiem, lai izmantotu atbrīvojumus no ienākumu izcelsmes vietā ieturēta nodokļa maksāšanas; aicina Komisiju atkārtoti veikt *IRD* pārskatīšanu, kas Padomē ir bloķēta.

°

° °

19. uzdod priekšsēdētājai šo rezolūciju nosūtīt Padomei un Komisijai, kā arī dalībvalstu valdībām un parlamentiem.